

Možeš sam,
uz tebe sam

Krapinsko-zagorska
županija

EUROPSKA UNIJA
Zajedno do fondova EU

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

E UČINKOVITI
S LJUDSKI
F POTENCIJALI

bal
tar⁴
zar⁴

impressum

IZDAVAČ: Krapinsko-zagorska županija

ZA IZDAVAČA: Željko Kolar, župan
Krapinsko-zagorske županije

GLAVNA UREDNICA: Andrea Rebić

UREDNIŠTVO: Danijela Antolić, Renata
Cesarec Topolovec, Dubravka Coha Seničić,
Barbara Dolenc, Magdalena Dugan,
Mirjana Laginja, Erna Lojna Lihtar, Helena
Matuša, Jasna Petek, Marija Rebić, Mirjana
Smičić Slovenec, Jadranka Vuković

LEKTURA: Ivana Novak

ILUSTRACIJE: učenici odjela za grafički
dizajn Škole za umjetnost, dizajn, grafiku i
odjeću Zabok (Anamari Boršić, Sara Božić,
Lucija Kranjec, Ena Pavlović, Ana Ptičar,
David Supina) pod mentorstvom prof.
Anuške Alfrević

PRIPREMA I TISAK: Škola za umjetnost,
dizajn, grafiku i odjeću Zabok

ISBN: ISBN 978-953-96720-7-0

Izrazi koji se koriste u ovom dokumentu, a
imaju rodno značenje, koriste se neutralno
i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Možeš sam,
uz tebe sam

Krapina, Zabok, svibanj 2021.

Sadržaj

• UVOD	4-5	• Pomičemo granice!	28
• To sam ja	6-7	• Međunarodni dan palačinki	29
• Učenik mentor	8	• Vizualna povratna informacija	30
• I ja želim trčati	9	• Najsjajnije svjetlo	31
• U autobusu	10	• Matematika se može nacrtati	32
• Kad se zadaci zbroje, lakše je u dvoje!	11	• Prvi dan proljeća	33
• Želim znati više!	12	• Prilika za učenje	34
• I ja mogu pomoći	13	• Pokaži mi, polako	35
• Pokaži što sve možeš i znaš	14	• Bit ćeš uvijek u trendu slušajući vikend priče o meni i mom frendu!	36
• Pomozi mi da razumijem	15	• Osobni vs. matematički problem	37
• Sat matematike – crtanje simetrale dužine	16	• Zajedno možemo više!	38
• Sreću biraj, online kviz zaigraj!	17	• Nastava na daljinu	39
• Bravo za hrabrost i samopouzdanje!	18	• Vodeni pokus	40
• Iako ne govorim, mogu komunicirati	19	• Uspjet ću	41
• Umjesto straha i panike neka pjesma mijenja navike!	20	• Ispit – noćna mora svakog učenika	42
• Ohrabri me!	21	• U ugodnoj atmosferi sve je ljepše	43
• Svi za jednoga, jedan za sve	22	• Bombon i čokolada – put do razgovora	44-45
• Lijepo je biti zajedno	23	• Suradnici – osnovne i srednje škole	46
• Družimo se puno, igrajmo Uno	24	• Osnovni podaci o projektu Baltazar 4	48
• Slogujem, sviram i čitanje biram!	27		

„U životu nas ne određuju naša
ograničenja, već izbori i vrline.

Zato, pokažimo naše jake strane.“

A thick, horizontal orange brushstroke underline that starts under the first line of the quote and extends to the right, ending under the second line.

Publikacija koju čitate rezultat je više-godišnjeg iskustva neposrednog rada pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika s učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama na području Krapinsko-zagorske županije, te suradnje s koordinatorima (stručnim suradnicima), neovisno o modelu osiguranih sredstava za njihov angažman. Zamišljena je kao pregled praktičnih savjeta za postupanje u različitim životnim situacijama u kojima se svakodnevno nalaze učenici s teškoćama i njihovi pomoćnici u nastavi i stručni komunikacijski posrednici – u školi, na izletu, u društvenim odnosima, itd. Sadržaj publikacije se temelji na konkretnim primjerima, situacijama iz pojedine osnovne i srednje škole, s obzirom na učenike s različitim teškoćama, sposobnostima i talentima, a namijenjena je pomoćnicima u nastavi, stručnim komunikacijskim posrednicima, učiteljima, nastavnicima, koordinatorima, roditeljima i široj zainteresiranoj javnosti. Namjera je bila staviti u fokus najvažnije sudionike iz kompleksnog sustava osiguravanja adekvatne podrške – učenike s teškoćama u razvoju te njihove pomoćnike u nastavi i stručne komunikacijske posrednike.

Na području Krapinsko-zagorske županije unatrag četiri školske godine provodi se projekt **Baltazar 4**, UP.03.2.1.03.0038, sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda, u okviru kojega se u

osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama osiguravaju pomoćnici u nastavi i stručni komunikacijski posrednici za učenike s teškoćama u razvoju. Ukupna vrijednost projekta je 10.872.432,00 HRK, od čega je bespovratnih sredstava iz Europskog socijalnog fonda 10.000.000,00 HRK, dok 872.432,00 HRK osigurava Krapinsko-zagorska županija kao nositelj projekta.

Tijekom školske godine 2020/2021. osigurano je 60 pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika za ukupno 66 učenika s teškoćama u razvoju u 24 osnovnoškolske i 8 srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Osim kroz projekt **Baltazar 4**, istovremeno je u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama na području Županije osigurano dodatnih 50 pomoćnika u nastavi za ukupno 57 učenika s teškoćama u razvoju preko projekata udruga: Udruge distrofičara Krapina, Udruge invalida Bedekovčina, Udruge mladih Feniks, Udruge Sveta Ana Lobor i Društva multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije, te 11 pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika za 11 učenika s teškoćama u razvoju prema modelu 50% sredstava za rad osiguranih iz županijskog proračuna i 50% sredstava osiguranih iz proračuna grada ili općine na kojoj učenik s teškoćama u razvoju ima prebivalište.

Publikacija **Možeš sam, uz tebe sam** sastoji se od 36 odabranih priloga iz osnovnoškolskih i srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova na području Krapinsko-zagorske županije u kojima su tijekom školske godine 2020/2021. osigurani pomoćnici u nastavi i stručni komunikacijski posrednici. Svaka škola je zastupljena s jednim prilogom, a redosljed priloga je nasumičan te grupiran prema porukama izrečenim iz perspektive pomoćnika ili učenika, odnosno kao općenita misao vezana za primijenjeno rješenje u određenoj životnoj situaciji.

Članice Uredništva (radne skupine zadužene za koordinaciju poslova oko izrade publikacije) odabrale su i uredile zaprimljene tekstualne priloge škola, dok su učenici iz Škole za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, pod vodstvom svojih nastavnika mentora, izradili većinu prigodnih ilustracija. Uz njihove radove, u publikaciju je uvršteno i nekoliko učeničkih radova iz ostalih škola, a posebno se ističe crtež učenice koja ga je izradila nogama. Popis suradnika nalazi se na kraju publikacije. Ovim putem zahvaljujemo osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama u Krapinsko-zagorskoj županiji, osobito učiteljicama i učiteljima, kao i koordinatoricama i koordinatorima na iznimnom trudu koji svakodnevno ulažu u

svoj rad, što su se odazvali pozivu i podijelili zanimljive i dragocjene situacije iz bogatog iskustva rada pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika s učenicima s teškoćama u razvoju.

Izuzetno smo ponosni na sve naše učenike, njihove talente, osobnosti i postignuća. Želimo svima da zadrže dječju ushićenost, znatiželju i zaigranost, da budu marljivi i vrijedni, da uvijek daju sve od sebe, ali i da pomažu jedni drugima, međusobno se poštuju i stvaraju prijateljstva koja će potrajati i nakon što izađu iz školskih klupa. Zahvaljujemo i svim dosadašnjim pomoćnicima u nastavi i stručnim komunikacijskim posrednicima na podršci učenicima, što osluškiju njihove potrebe, prilagođavaju se njihovim sposobnostima i mogućnostima, te što se dodatno usavršavaju iz ovog područja. Naravno, zahvaljujemo i roditeljima, te suradnicima u projektu na svakom savjetu i komentaru.

Nadamo se da ćete se rado vraćati publikaciji **Možeš sam, uz tebe sam** i crpiti korisne savjete iz primjera dobre prakse te ih uspješno primijeniti ili prilagoditi u novim izazovima pred vama.

Uredništvo

To sam ja

Ja sam Željka, učenica prvog razreda srednje škole. Oduvijek mi je bila želja da upišem školu za zanimanje komercijalist i to mi se ostvarilo. Zbog moje nesigurnosti i teškoća u učenju često nisam bila prihvaćena od kolega, ali sam zahvalna ljudima koji mi pomažu i vjeruju u mene. To su moja mama, razrednica, pedagoginja i pomoćnik u nastavi. Bez ovih osoba ne bih uspjela.

Uz školu, imam dva hobija: prvi je nanbudo, a drugi gluma. Tu sam se pronašla i osjećam se ispunjeno i zadovoljno. Osim hobija imam i skriveni talent, pišem pjesme za koje bih voljela da ih svi vide.

Imam i razne druge ciljeve u životu za koje se nadam da ću ih ostvariti uz pomoć svojih bližnjih. Uz vjeru, ljubav, nadu, hrabrost, sve se u životu može postići.

Ako i vi imate neki san, trudite se i borite da ga ostvarite!

Učenik mentor

U tijeku je izrada tradicionalnih suvenira Hrvatskog zagorja zajedno s učenicima drugih zanimanja. Učenike drugog smjera učenici poučavaju tehnikama izrade proizvoda od gline. I moj učenik je među njima.

Poruka pomoćnika: Učenik je u ulozi mentora. Bravo!

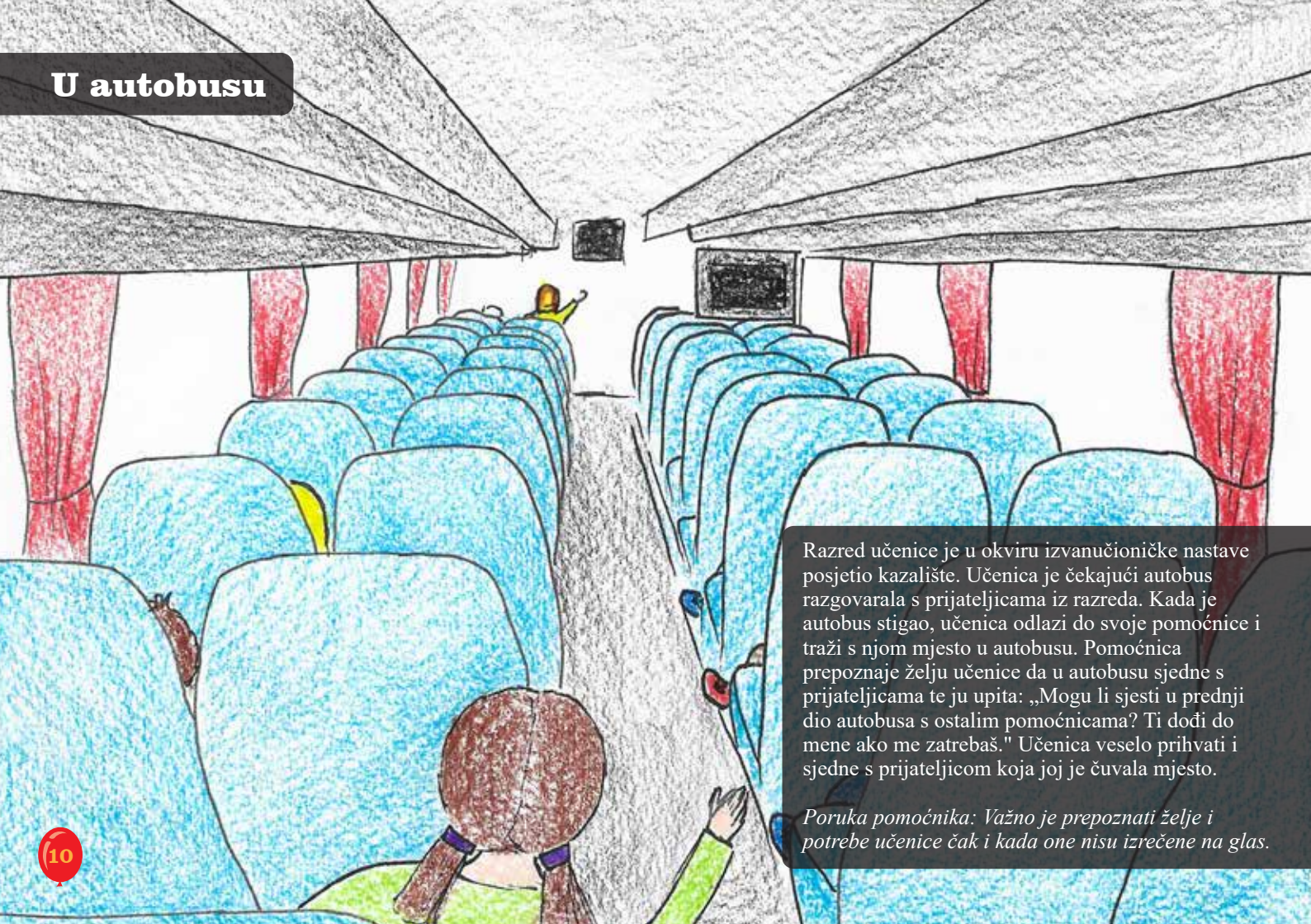
I ja želim trčati

Učenik želi igrati lovice, ali zbog poteškoća u kretanju ne može. Stoji pored djece i gleda pomoćnika. Pomoćnik dječaka prima za ruku, trče zajedno, igraju se s ostalom djecom.

Poruka učenika: S tvojom rukom u mojoj, mogu sve.

Poruka pomoćnika: Ruka sama ne daje krila, već njena toplina.

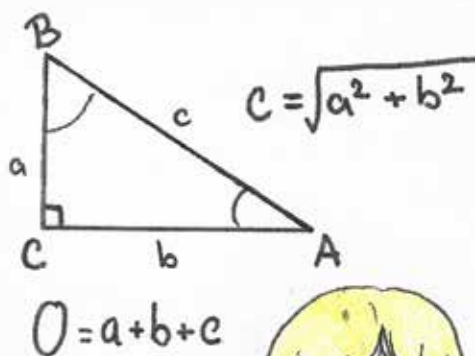
U autobusu

Razred učenice je u okviru izvanučioničke nastave posjetio kazalište. Učenica je čekajući autobus razgovarala s prijateljicama iz razreda. Kada je autobus stigao, učenica odlazi do svoje pomoćnice i traži s njom mjesto u autobusu. Pomoćnica prepoznaje želju učenice da u autobusu sjedne s prijateljicama te ju upita: „Mogu li sjesti u prednji dio autobusa s ostalim pomoćnicama? Ti dođi do mene ako me zatrebaš.” Učenica veselo prihvati i sjedne s prijateljicom koja joj je čuvala mjesto.

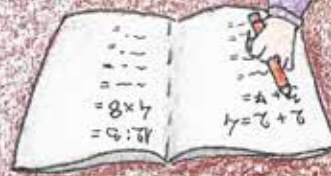
Poruka pomoćnika: Važno je prepoznati želje i potrebe učenice čak i kada one nisu izrečene na glas.

Kad se zadaci zbroje, lakše je u dvoje!

Učenik je na satu matematike prilikom rješavanja radnog listića uznemiren. Odbija rad, žali se da mu je teško i želi odustati od rješavanja prije nego li je započeo. Pomoćnica učenika potiče na rad tako da prvi zadatak rješava sama, u drugom zadatku joj se učenik pridružuje promatrajući je pri rješavanju. Treći zadatak rješavaju zajedno. Učenik se smiruje te nastavlja s radošću rješavati radni listić.

Poruka učenika: Puno mi znači što mi danas pružaš više pomoći nego inače!

Želim znati više!

Pomoćnica u nastavi preispituje svoje sposobnosti s obzirom da do sada nije pružala podršku osobi s tom vrstom teškoća. Proučava stručnu literaturu, traži podršku stručne službe, na internetu pretražuje primjere dobre prakse.

Poruka pomoćnika: Znanjem i usavršavanjem spremna sam pomoći drugima.

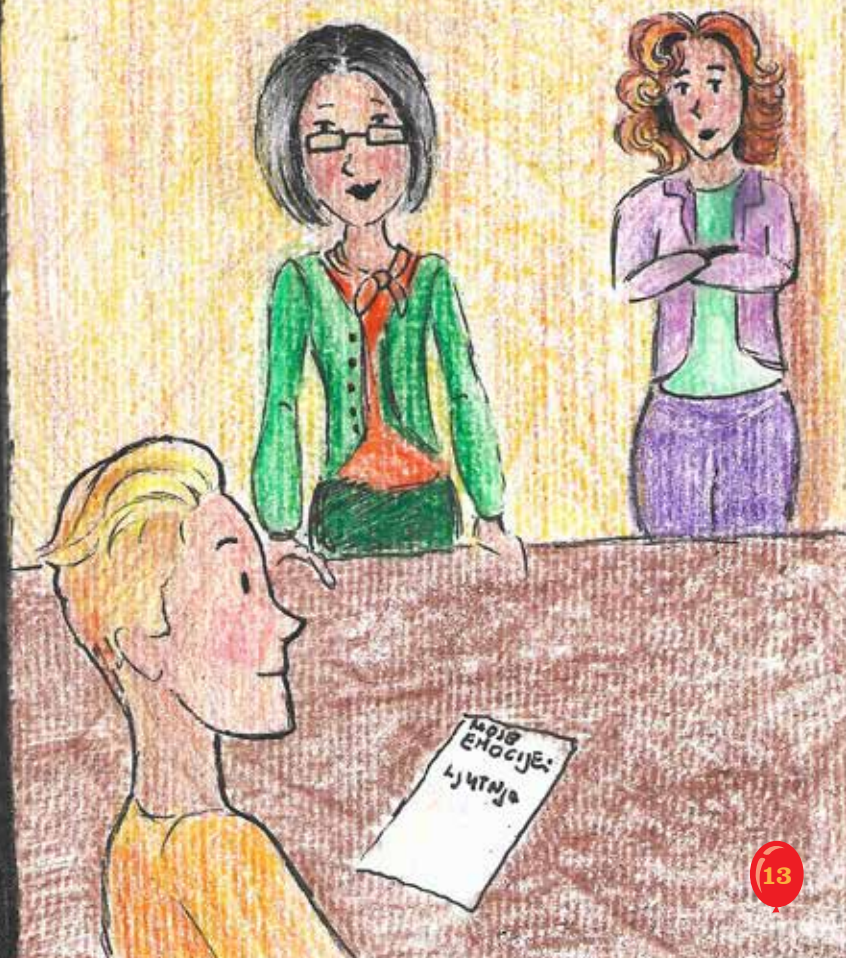
I ja mogu pomoći

Učenik ima teškoće s praradom emocija. Obično su snažne, preplave ga i tada impulzivno reagira. Učiteljica, pomoćnica i psihologinja promišljaju na koji način pomoći učeniku. Učenik s pomoćnicom izrađuje rječnik emocija. Psihologinja radi s učenikom na prepoznavanju i prihvatanju emocija. Odgovaraju na unaprijed pripremljena pisma vršnjaka u kojima traže pomoć kad se osjećaju tužno, ljuto ili usamljeno.

Poruka pomoćnice: Suradujući s drugima bolje razumijem potrebe svog učenika te sam sigurnija u pružanju podrške.

Poruka učenika: Pomažem drugima.

Pokaži sve što možeš i znaš

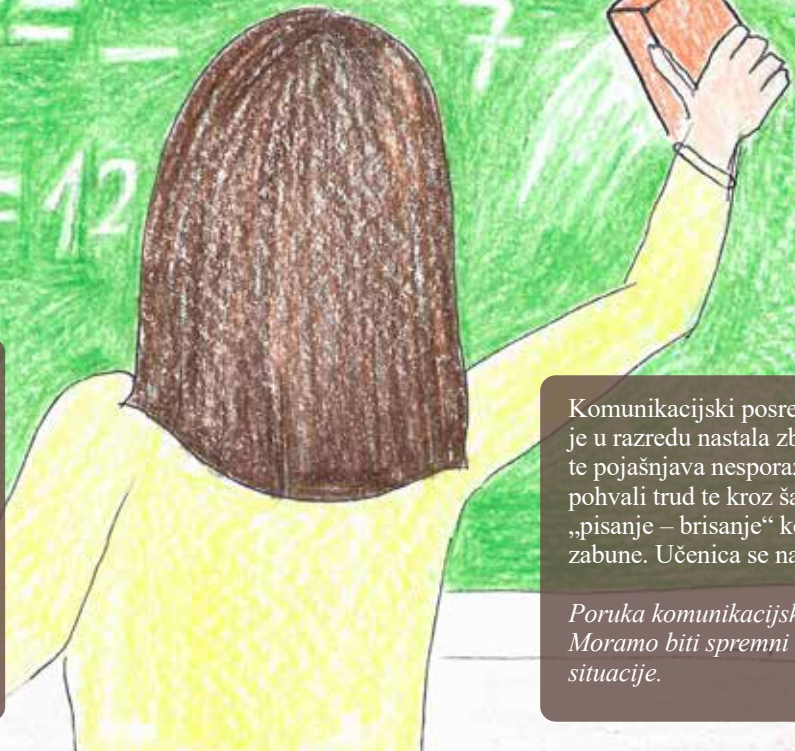

Učenica ometa nastavu, a usmjeravanja i opominjanja su neuspješna. Pomoćnik zna da učenica voli glumiti i upućuje ju na pripremu igrokaza po završetku zadatka. Učenica je motivirana za rješavanje zadataka, a na kraju sata izvodi igrokaz pred razredom. Osjeća se važno i zadovoljno.

Poruka učenika: Dozvoli mi da dio vremena radim ono što volim.

Pomozi mi da razumijem

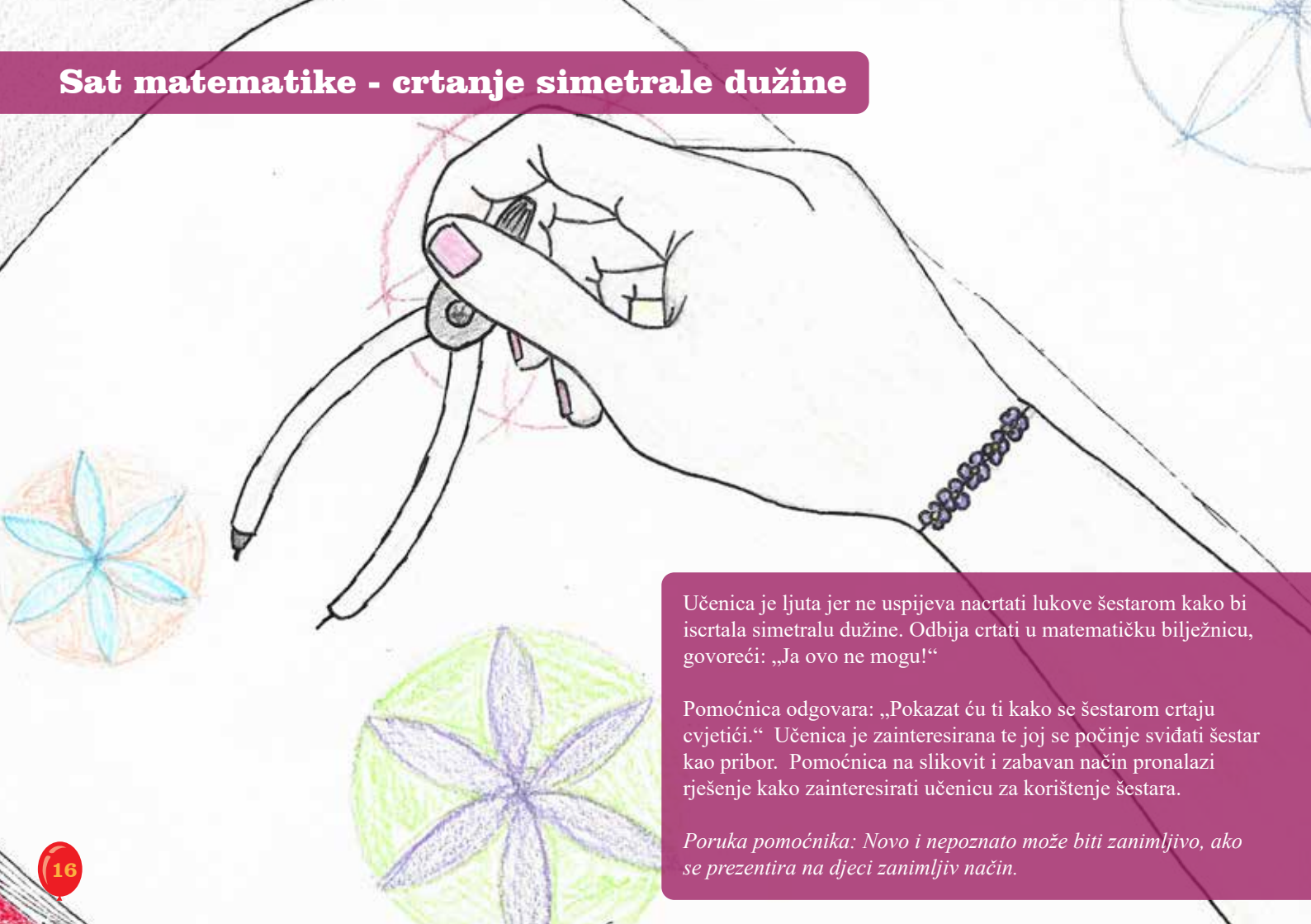
1. $2 + 4 = \underline{\quad}$ 4. $24 + \underline{\quad} = 50$
2. $10 - 7 = \underline{\quad}$ 7. $\underline{\quad} - 7 = 12$
3. $6 + \underline{\quad} = 12$

Učenica treba svakodnevnu podršku komunikacijskog posrednika u komunikaciji s nastavnicima i učenicima. Učenica se javlja na postavljeno pitanje nastavnika, no nije razumjela što je nastavnik pitao te reagira u skladu sa svojim razumijevanjem situacije. Nastavnik je pitao: „Tko će mi pomoći pri pisanju na ploču?“ Učenica se javlja, odlazi pred ploču, uzima spužvu te pomaže u brisanju ploče.

Komunikacijski posrednik primjećuje da je u razredu nastala zbunjujuća situacija te pojašnjava nesporazum. Nastavnik pohvali trud te kroz šalu komentira rimu „pisanje – brisanje“ koja je dovela do zabune. Učenica se nasmije sama sebi.

*Poruka komunikacijskog posrednika:
Moramo biti spremni na nepredvidive situacije.*

Sat matematike - crtanje simetrane dužine

Učenica je ljuta jer ne uspijeva nacrtati lukove šestarom kako bi iscrtala simetrane dužine. Odbija crtati u matematičku bilježnicu, govoreći: „Ja ovo ne mogu!“

Pomoćnica odgovara: „Pokazat ću ti kako se šestarom crtaju cvjetići.“ Učenica je zainteresirana te joj se počinje sviđati šestar kao pribor. Pomoćnica na slikovit i zabavan način pronalazi rješenje kako zainteresirati učenicu za korištenje šestara.

Poruka pomoćnika: Novo i nepoznato može biti zanimljivo, ako se prezentira na djeci zanimljiv način.

Sreću biraj, online kviz igray

Sat je vjeronauka i učenici preko tableta s učiteljicom rješavaju online kviz. Učenica izražava strah i ljutnju misleći da neće moći sudjelovati u online kvizu jer je spora u radu s tabletom. Pomoćnica ju smiruje i potiče, pažljivo slušajući upute učiteljice prilikom sudjelovanja u kvizu, nakon čega ga učenica rješava uspješno i s radošću.

Poruka učenika: Pomozi mi da se uključim, jer ja to želim!

Bravo za hrabrost i samopouzdanje!

Bravo!

SUPER!

Početak je školske godine i učenici su u novom razrednom odjelu. Pomoćnica je upoznala učenicu kojoj pruža podršku pred početak nastave. Na satu razrednog odjela učenici se predstavljaju. Učenica je rekla da voli pjevati i plesati. Razrednica je bila oduševljena i upitala je može li nešto otpjevati. Pomoćnica se zabrine jer do tada učenica sama nije uspostavila nijedan kontakt s vršnjacima. Na nastavi je tiha i samozatajna. Hoće li ipak javno nastupiti? Učenica je ustala i otpjevala pjesmu svoje najdraže pjevačice Demi Lovato, „Heart Attack”. Kad je završila, svi su pljeskali. Pomoćnica odahne: „U ovoj situaciji, moja podrška nije potrebna.“

*U životu nas ne određuju naša ograničenja, već izbori i vrline.
Zato, pokažimo naše jake strane.*

U: Riječi u slikama.
Lijepo je, sve razumijem.

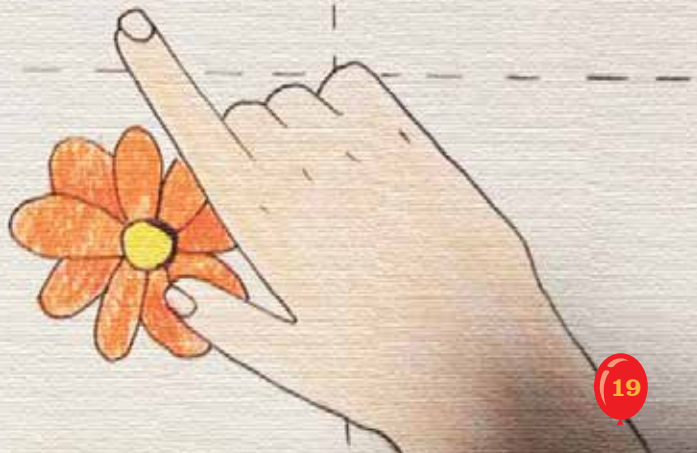
Iako ne govorim, mogu komunicirati

Naš učenik ne govori te učiteljica započinje podučavanje učenika komunikacijom putem slika (TEACCH; vizualna vanjska podrška). Ono započinje poticanjem učenika da pokaže sliku željenog predmeta ili akcije komunikacijskom partneru (slatkiš, autić, itd.). Učiteljica naglašava da treba biti ustrajan kako bi se postigao cilj. Zadatak pomoćnice je da bude podrška pri uzimanju slike i upućivanju prema komunikacijskom partneru. Dnevno je provedeno više od deset razmjena te je učenik shvatio poantu razmjene koju vrši sve samouvjerenije i kad se komunikacijski partner promijeni.

Dobra komunikacija s učiteljicom vodi boljem razumijevanju potreba učenika i uloge pomoćnika.

P: Slika govori više
od 1000 riječi!

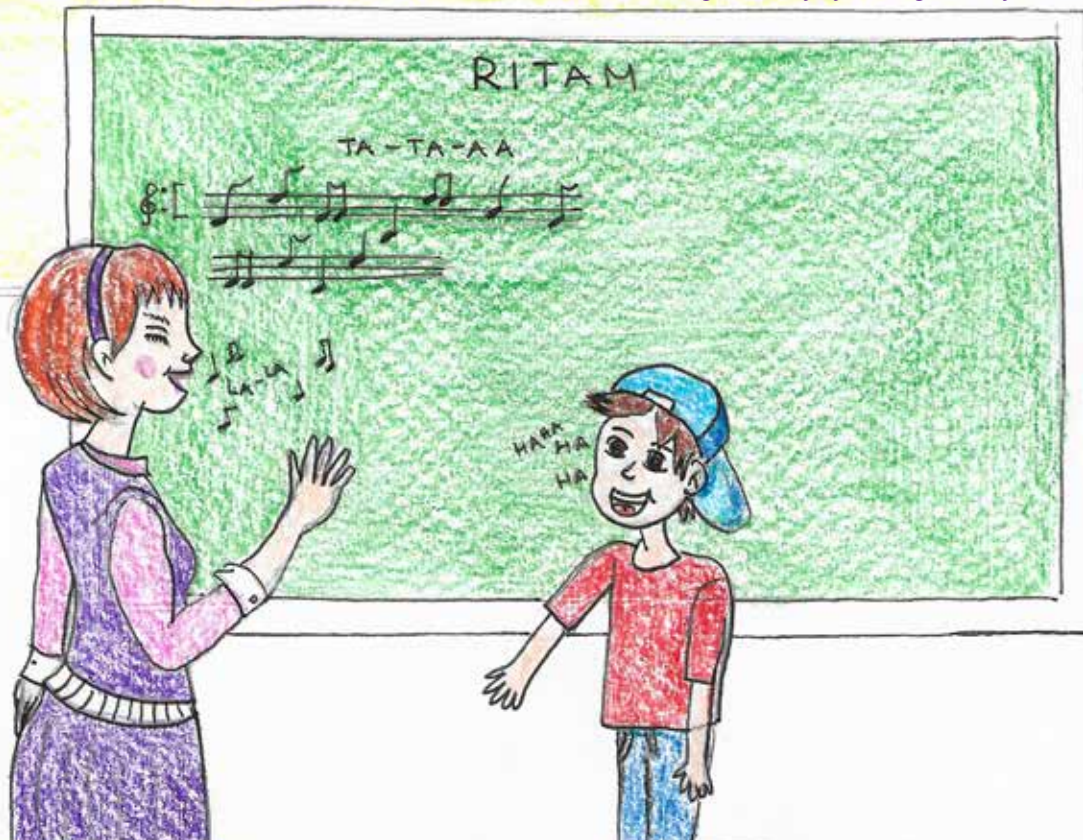

Umjesto straha i panike neka pjesma mijenja navike!

Sat je glazbene kulture i vrednuje se pjevanje. Učenik je nemiran i srami se pjevati pred razredom. Pomoćnica ga ohrabruje vlastitim primjerom pjevajući pred razredom čineći pogreške. Učenika to zabavlja, zaboravlja na strah i paniku te se ohrabruje i sam zapjeva. Dobiva pljesak.

Poruka pomoćnika: Potrebno je malo domišljatosti da se potakne dječje samopouzdanje.

Ohrabri me!

Kahoot!

Provjerava se usvojeno gradivo pomoću kviza Kahoot. Učenik silno želi sudjelovati u kvizu, ali ne posjeduje dovoljnu brzinu u rukama. Pomoćnik nudi da će on označavati potrebna polja, ako učenik samostalno kaže odgovor. Učenik negoduje jer nije siguran u svoje znanje, no uz ohrabrenje ipak pristaje. Na kraju učenik postiže odličan rezultat.

Poruka pomoćnika: Iskoristi ono što učenik može i istakni to!

Svi za jednog, jedan za sve

Danas je izlet. Cijeli razred je uzbuđen. Učenica uz uzbuđenje osjeća i blagu tjeskobu. U razgovoru s pomoćnicom sramežljivo otkriva svoje brige. Pita se hoće li moći sudjelovati u svim aktivnostima kao i druga djeca ili će ostati po strani zbog barijera. Tijekom izleta, pomoćnica traži pomoć ostalih učenika za pridržavanje predmeta. Učenici daju grickalice u ruke da ponudi ostale učenike. Atmosfera je vesela te se učenica opušta. Uključuje se u igru, razgovor i druženje. Učenici se uzbuđeno izmjenjuju u svojoj ulozi pomoćnika pomoćnici.

Poruka pomoćnika: Na ovom izletu smo pokazali da smo svi za jednog i jedan za sve.

Učenik je usamljen u razredu, ali se ne usudi pristupiti kolegama iz razreda. Kako bi potaknula komunikaciju, pomoćnica duži period potiče učenike u razredu da pridu učeniku. S vremenom, učenici su sve češće prilazili i započinjali razgovor. Izlet u Varaždin nudio je mogućnost za više druženja te su se učenici okupili oko njega i razgovarali o kazališnoj predstavi te razgledavanju grada.

Za većinu promjena potrebna je upornost i svakodnevni trud kako bismo postigli cilj.

crtež učenice koja ga je izradila nogama

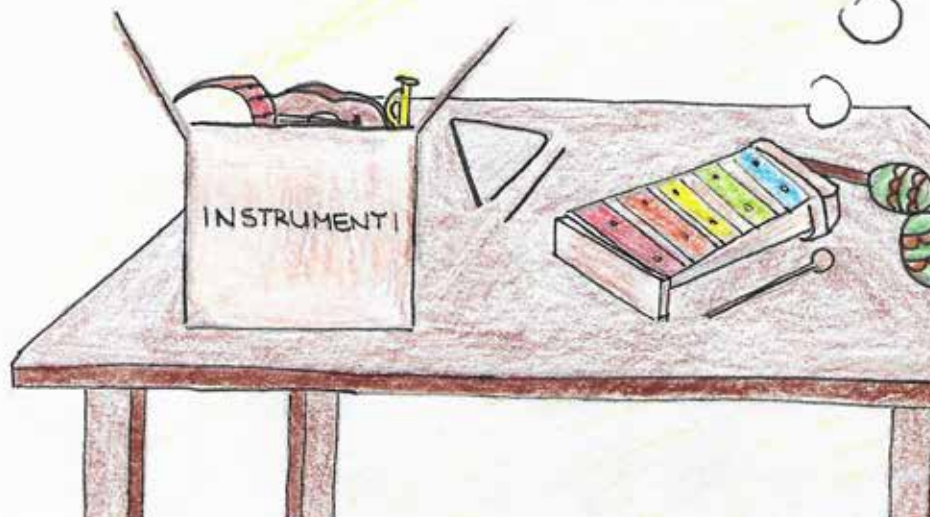
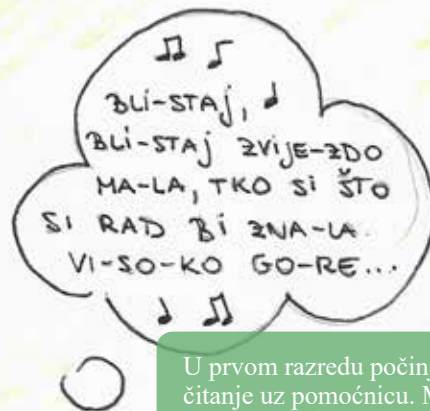
Družimo se puno, igrajmo Uno!

Učenice imaju rođendan. U slobodno vrijeme pojašnjavaju pomoćnici da nikad nisu igrale društvenu igru Uno. Pomoćnica im objašnjava način igre te ju pozivaju na rođendan. Pomoćnica dolazi na proslavu rođendana, donosi Uno kao poklon te zajedno provode prekrasno poslijepodne.

Poruka pomoćnika: Samo objašnjavanje igre ne znači ništa, potrebno je pokazati igrajući se.

Slogujem, sviram i čitanje biram!

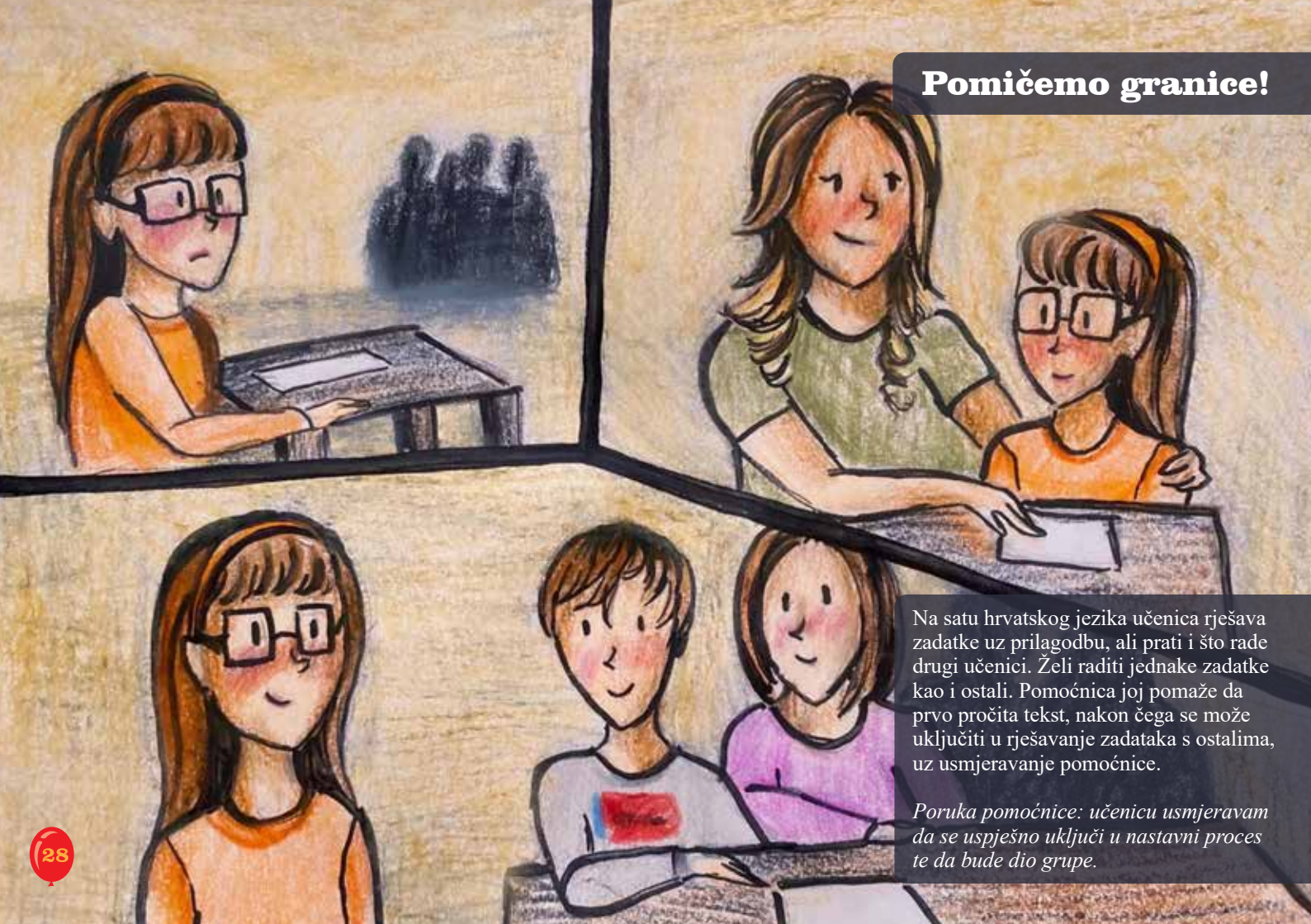

U prvom razredu počinje slogovno čitanje uz pomoćnicu. Metoda slovkanja učeniku je zamorna te lako gubi interes za rad. Pomoćnica uzima drvene štapiće i pjeva zadane rečenice slogovnim pristupom. Uz pomoćnicu učenik počinje pjevušeći slogovno čitati mijenjajući instrumente. Pozornost učenika na zadatak se produljuje.

Poruka učenika: Sviđa mi se čitanje uz glazbu koju volim.

Poruka pomoćnice: Želim osnažiti učenika u čitanju, potičući igrolike aktivnosti uz glazbu.

Pomičemo granice!

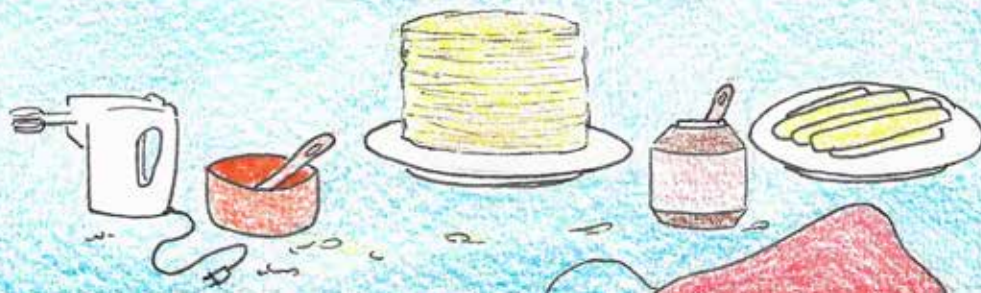
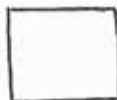
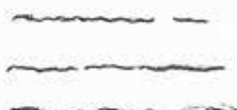

Na satu hrvatskog jezika učenica rješava zadatke uz prilagodbu, ali prati i što rade drugi učenici. Želi raditi jednake zadatke kao i ostali. Pomoćnica joj pomaže da prvo pročita tekst, nakon čega se može uključiti u rješavanje zadataka s ostalima, uz usmjeravanje pomoćnice.

Poruka pomoćnice: učenicu usmjeravam da se uspješno uključi u nastavni proces te da bude dio grupe.

Međunarodni dan palačinki

Međunarodni dan palačinki

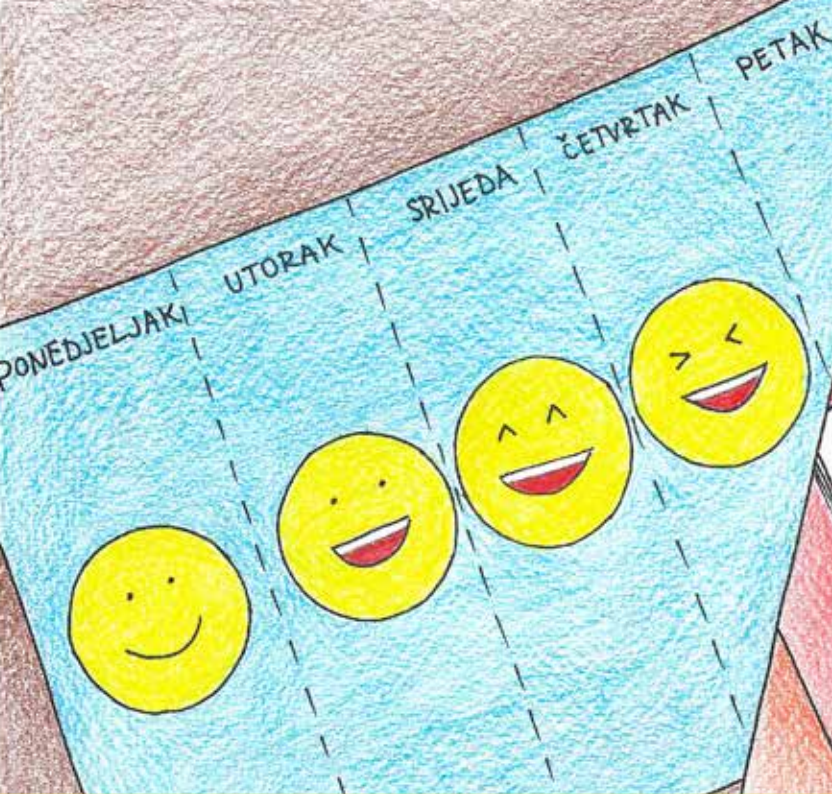

Učenici posebnog razrednog odjela obilježavaju Međunarodni dan palačinki. Svaki učenik je trebao donijeti svoju pregaču dok je učiteljica donijela sve potrebne sastojke za izradu palačinki i plakata. Učenici su dobili zadatak uzeti sastojke i staviti ih u zdjelu. Učenik ne zna kako i koliko određenog sastojka treba staviti u zdjelu.

Pomoćnik prilazi učeniku te mu pomaže prilikom otvaranja ambalaže i stavljanja sastojaka. Uz to, podrška je prilikom izrade plakata.

U opuštenim i zabavnim aktivnostima lakše se uči.

Vizualna povratna informacija

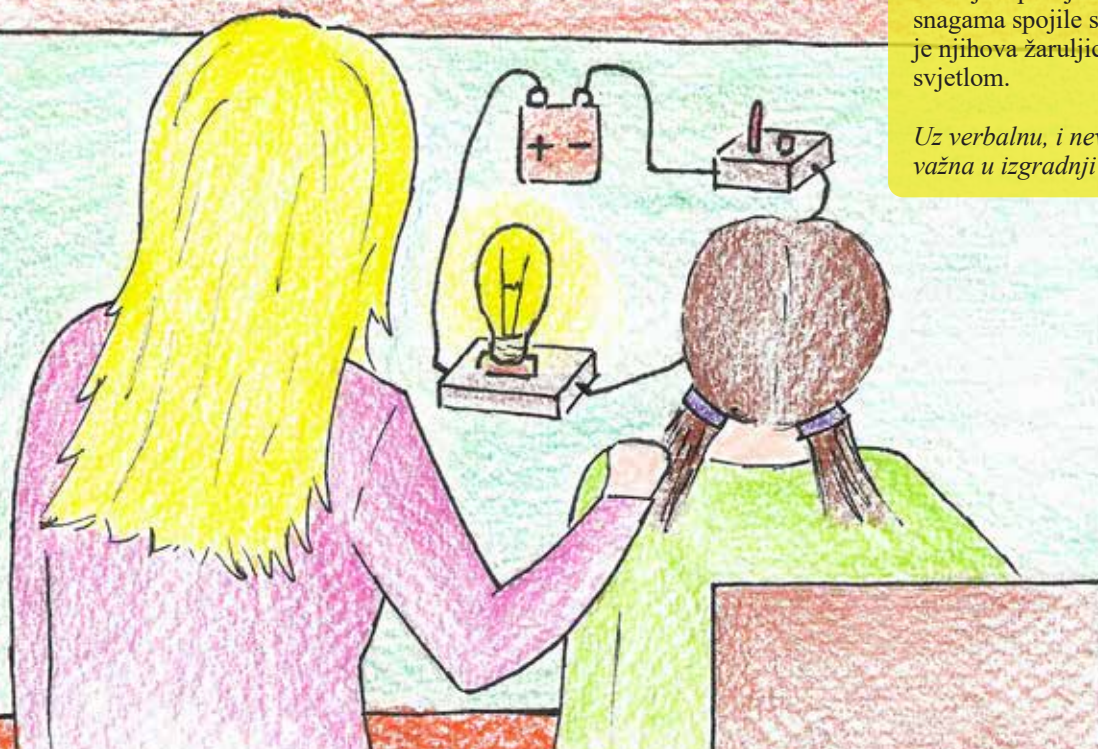

Učenik ne želi izvršiti zadatak do kraja te počinje gubiti motivaciju za rad. Pomoćnik ga verbalnom uputom pokušava motivirati, ali bezuspješno. Kada verbalna uputa nije dovoljan motivator, vizualni motivatori mogu pomoći. Pomoćnik nabavlja pečate (štambilje) i izrađuje tablicu za bilježenje pohvala. Kada učenik riješi zadatak do kraja, dobiva štambilj ili naljepnicu smješka u svoju tablicu.

Poruka pomoćnika: Mom učeniku su potrebne vidljive pozitivne povratne informacije o njegovom radu.

Najsjanije svjetlo

Na satu fizike, učenici se ispraznila baterija slušnog aparatića. Zabrinula se da neće moći napraviti pokus sa žaruljicama. Pomoćnica ju smiruje tapšanjem po ramenu. Zajedničkim snagama spojile su kablove i izvele pokus te je njihova žaruljica zasvijetlila najsjašnjim svjetlom.

Uz verbalnu, i neverbalna komunikacija je važna u izgradnji povjerenja.

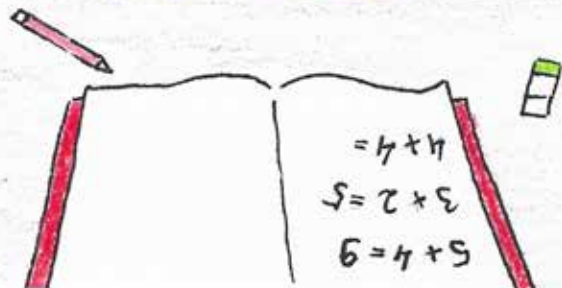
Matematika se može nacrtati

Učenik je nemiran i odbija rješavati zadatke zbrajanja. Kako učenik voli učiti kroz pokret i ritam, pomoćnica ga potiče da svoj stil učenja iskoristi pri rješavanju zadataka. Prihvaća uputu pomoćnice te rješava zadatke uspješno uz stihove:

*Sjedim i računam sam.
U ritmu mi prolazi dan
i sretan sam.*

Poruka pomoćnika: Pokretom i ritmom do znanja!

Prvi dan proljeća

Tijekom sunčanog i toplog vremena učiteljica često s učenicima provodi slobodan sat šetajući školskim dvorištem. Tijekom šetnje učenica i njezine prijateljice vole smišljati priče o zanimljivim šumskim vilama i stvorenjima, a pomoćnica ih nakon šetnje sa zanimanjem sluša. Po potrebi se uključuje u kreativne aktivnosti učenice i njezinih prijateljica. Povlači se dok nije potrebna te ju ne sputava u njezinom druženju s prijateljicama.

Poruka pomoćnika: Ponekad nas nestrukturirano vrijeme druženja obje obogaćuje.

Na satu TZK učenica ne vježba. Željela je provesti slobodan sat surfajući internetom. Kako je za sat koji slijedi bila najavljena provjera znanja, pomoćnica predlaže da zajedno uče i ponove sadržaje iz njemačkoga jezika. Učenica prihvaća mišljenje da je to dobar put do bolje ocjene.

Pomoćnik je uvijek uz učenika - usmjerava, pruža podršku, stvara prilike.

Prilika za učenje

Pokaži mi, polako

Sat je tjelesne i zdravstvene kulture. Uče se početni koraci valcera. Učenica gleda uokolo, nemirna je i okreće se prema pomoćnici, zbunjena jer ne može točno ponoviti plesne korake. Pomoćnica strpljivo s učenicom ponavlja osnovne korake. Plešu zajedno!

Poruka učenika: Pokaži mi polako i ja ću uspjeti.

Bit ćeš uvijek u trendu slušajući vikend priče o meni i mom frendu!

Učenik svaki ponedjeljak ispriča pomoćnici sve svoje doživljaje tijekom vikenda. Svoju potrebu za prisnošću s pomoćnicom iskazuje rečenicom: „Pomoćnice, morate biti u toku s mojim životom!“ Pomoćnica slušajući učenikove priče osnažuje njihov odnos.

Slušajući jedan drugoga bolje se upoznajemo.

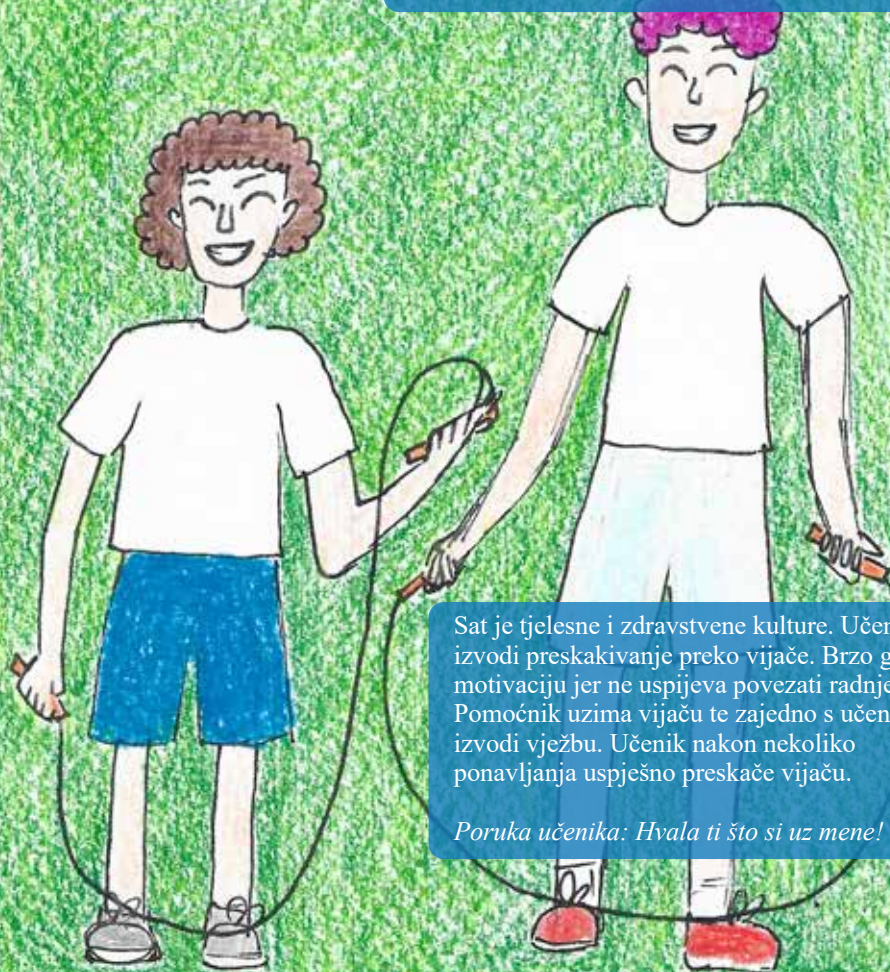
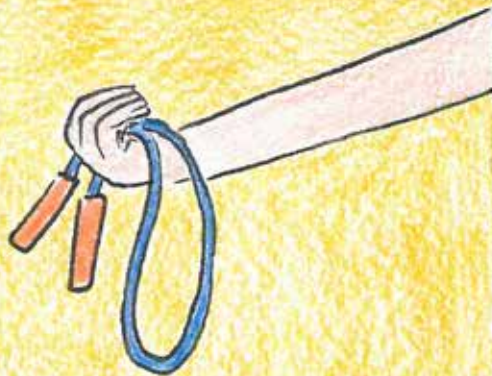
Osobni vs. matematički problem

Učenici pišu ispit iz matematike. Učenik odbija rješavati ispitne zadatke te ometa i ostale učenike. Pomoćnik ga ne uspijeva umiriti u učionici. Izlaze iz razreda na kratak predah. Učenik na hodniku pomoćniku govori o situaciji s prijateljem koja mu se ranije dogodila: „Znaš, ne žele da sam ja vođa tima u igrici. Kažu da ćemo onda izgubiti.” Nakon dogovora da će zajedno riješiti problem i plana kako će to napraviti, slijedi povratak u učionicu i nastavak rješavanja ispita.

Poruka učenika: Kada me muči odnos s drugim učenikom, ne mogu se koncentrirati na nastavu.

Zajedno možemo više!

Sat je tjelesne i zdravstvene kulture. Učenik izvodi preskakivanje preko vijače. Brzo gubi motivaciju jer ne uspijeva povezati radnje. Pomoćnik uzima vijaču te zajedno s učenicom izvodi vježbu. Učenik nakon nekoliko ponavljanja uspješno preskače vijaču.

Poruka učenika: Hvala ti što si uz mene!

Nastava na daljinu

Učenik se teško snalazi sa web alatima tijekom nastave na daljinu. Ne može se sjetiti korisničkog imena i lozinke, počinje biti frustriran i ljut. Pomoćnik ga upućuje u postupak prijave na Yammer te zajedno prolaze svaki korak. Učenik zadovoljno rješava zadaću te samostalno ponavlja postupak prijave na Yammer za rješavanje druge zadaće.

Poruka pomoćnika: Moj je učenik ponosan i zadovoljan jer može sam.

Vodeni pokus

Učenici izvedu pokuse. Učenik šuti, a pomoćnica primjećuje njegovu nesigurnost i zbunjenost u izvedbi praktičnog rada o svojstvima vode. Pomaže mu u radu, čitanjem plana, davanjem kratkih uputa i strukturiranim vodstvom. Učenik uz pomoć pomoćnice izvodi pokus, uz osjećaj sreće i zadovoljstva.

Uz poticanje i ohrabrivanje, jasno vodstvo vodi do uspjeha.

Uspjet ću!

Učenik se treba uspeti uza stepenice na prvi kat. Ima poteškoće u kretanju, ali od ove godine počeo je samostalno hodati uz pridržavanje. Traži ruku pomoćnice. Pomoćnica mu daje upute kako da se primi za ogradu i kako da prijeđe stepenicu po stepenicu, uz njega je i ohrabruje ga.

Poruka pomoćnika: Uz poticaj i malo ohrabrenje možeš i više nego što misliš.

Ispit - noćna mora svakog učenika

Učenica uskoro piše ispit iz matematike. Unatoč vježbanju i pripremama za ispit, učenica se boji provjere koja samo što nije krenula. Pomoćnica razgovara s učenicom, ohrabruje ju ukazujući joj na uloženi trud i zadatke koje su već zajedno uvježbale. Daje joj memento s potrebnim formulama. Učenica je krenula s rješavanjem ispita, a pomoćnica ju je vodila i usmjeravala.

U stresnoj situaciji važno je umiriti učenika i ukazati na sve što je do sada odrađeno te ga tako osnažiti.

U ugodnoj atmosferi sve je ljepše

Vrijeme je odmora, u razredu buka, svi pričaju istovremeno i nadglasavaju se. Učenik je osjetljiv na glasne zvukove i buku. Uznemiren je i pokriva uši rukama. Pomoćnica razgovara s drugim učenicima, animira ih kroz razne aktivnosti i tako

strukturira druženje. Buka u razredu se stišava.

Poruka učenika: Pomažeš mi da se smirim kad me uznemiri buka, galama, vika.

Bom bon čoko lada put do raz govora

Ovo je prikaz promišljanja jedne pomoćnice kroz trogodišnji rad s djetetom iz autističnog spektra. Vremensko razdoblje pomoćniku u nastavi daje uvid u kompleksnost rada u kojem strpljenje, razumijevanje te profesionalan pristup rezultiraju obostranim zadovoljstvom.

Ključ je biti strpljiv, osluškivati potrebe djeteta, pravilno dozirati sustav nagrađivanja i biti dosljedan.

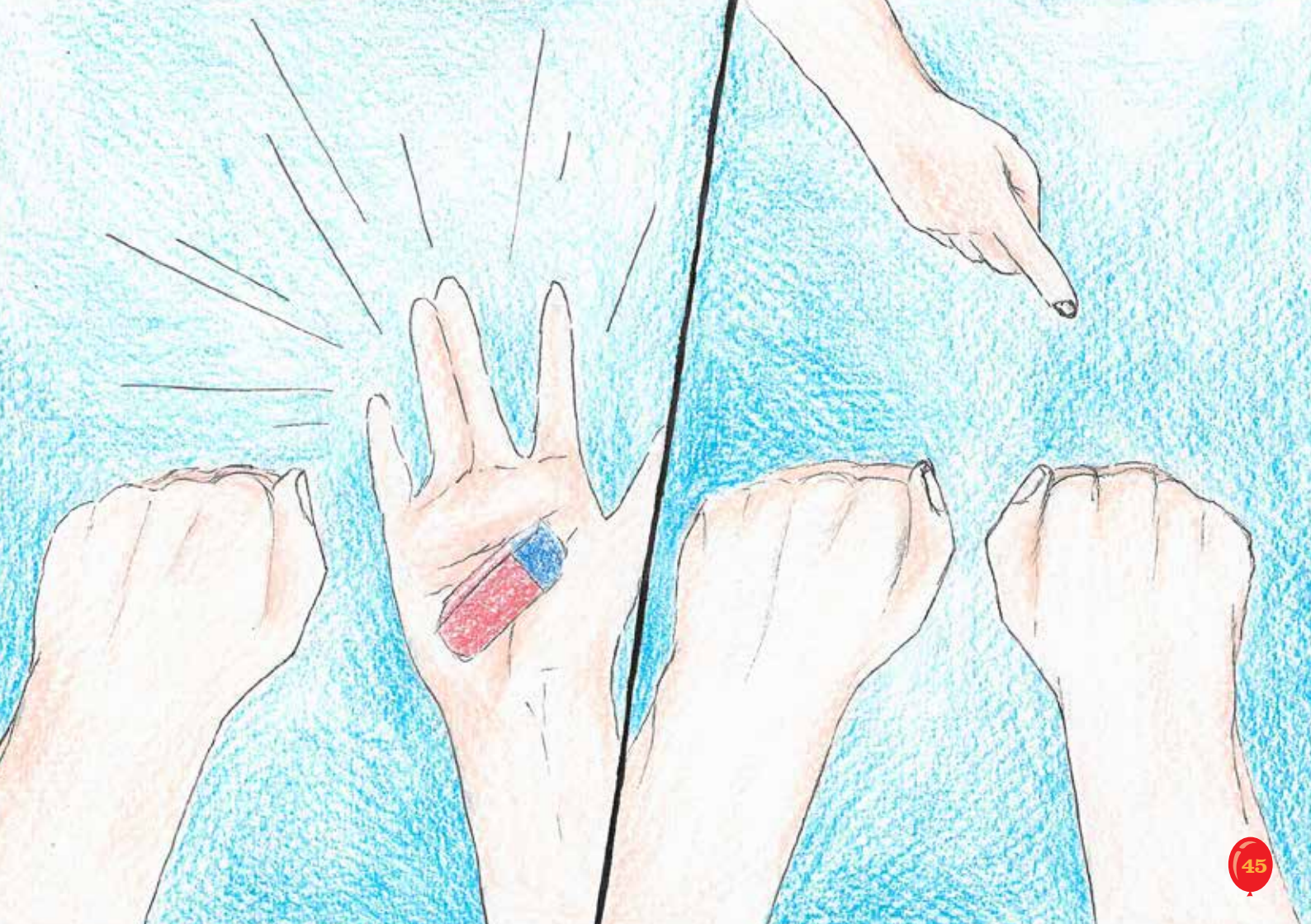
Pomoćnica sam u nastavi dječaku treću godinu zaredom. Do svog zaposlenja nisam imala iskustva u pružanju podrške učeniku s teškoćama iz spektra autizma. U početku nam je komunikacija bila jako štura. Tijekom dana rekao bi svega nekoliko riječi. Bio je potpuno povučen u sebe. Razmišljala sam kako ga potaknuti na komunikaciju i učenje. Na pamet mi je pala ideja da mu obećam kako ću mu idući put donijeti bombončić ili čokoladicu ako će pristati uz moju pomoć riješiti zadatke koji su nam zadani.

Imali smo teškoće s koncentracijom na satu te bismo napravili kratku pauzu kad god bih primijetila da mu je dosta rada. Uzela bih gumicu, sakrila je u ruku i onda je on morao pogađati u kojoj ruci je gumica. Kad bi pogodio, zamijenili bismo se pa bi je on skrivao meni. Bila je dovoljna minuta-dvije naše igre kako bismo se mogli vratiti daljnjem radu s voljom i uz smijeh. Kao da nam je svanuo novi dan, iako smo još uvijek na istom satu.

Sada moj učenik polazi treći razred i kod njega se vidi veliki napredak. Mogu slobodno reći da priča toliko da ga ponekad trebam utišati. U prvom razredu nisam mogla zamisliti da ćemo ostvariti toliko napredak. I sada se dogodi pad koncentracije te je potrebno vođenje i usmjeravanje za održavanje pažnje, ali ni upola kao u početku.

I dalje dobije bombone i čokoladicu, ali mu je sad i samom važno dobiti dobru ocjenu, biti uspješan kao i njegovi prijatelji te mu je to nagrada za rad. Sretna sam što sam baš ja njegova pomoćnica.

Voditi brigu o osamostaljivanju djeteta za budućnost u okviru njegovih mogućnosti također je jedan od zadataka pomoćnika. Sreća i osmijeh na licu učenika, svaka njegova pozitivna ocjena i napredak u radu znače napredak i za mene te su mi ujedno i dokaz da uspješno radim svoj posao.

Su- ra- dn- ici

- Centar za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice
- Osnovna škola Bedekovčina
- Osnovna škola Stjepana Radića Brestovec Orehovički
- Osnovna škola Vladimir Nazor Budinščina
- Osnovna škola Đure Prejca Desinić
- Osnovna škola Đurmanec
- Osnovna škola Gornje Jesenje
- Osnovna škola Matije Gupca Gornja Stubica
- Osnovna škola Viktora Kovačića Hum na Sutli
- Osnovna škola Augusta Cesarca Krapina
- Osnovna škola „Ljudevit Gaj“ Krapina
- Osnovna škola Antuna Mihanovića Klanjec
- Osnovna škola Konjščina
- Osnovna škola Josipa Broza Kumrovec
- Osnovna škola Franje Horvata Kiša Lobor
- Osnovna škola Mače
- Osnovna škola Marija Bistrica
- Osnovna škola Ljudevit Gaj Mihovljan
- Osnovna škola Oroslavje
- Osnovna škola Antuna Mihanovića Petrovsko
- Osnovna škola Janka Leskovara Pregrada
- Osnovna škola Vladimir Bosnar Stubičke Toplice
- Osnovna škola Sveti Križ Začretje
- Osnovna škola Lijepa naša Tuhelj
- Osnovna škola Veliko Trgovišće
- Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok
- Osnovna škola Ante Kovačića Zlatar
- Osnovna škola Zlatar Bistrica
- Srednja škola Bedekovčina
- Srednja škola Konjščina
- Srednja škola Krapina
- Srednja škola Oroslavje
- Srednja škola Pregrada
- Srednja škola Zabok
- Srednja škola Zlatar
- Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok

**Hvala
svima!**

Grad Krapina

Stubičke toplice

Škola za umjetnost,
dizajn, grafiku i
odjeću Zabok

OSNOVNI PODACI O PROJEKTU BALTAZAR 4, UP.03.2.1.03.0038

KORISNIK PROJEKTA: Krapinsko-zagorska županija

RAZDOBLJE PROVEDBE: 48 mjeseci
(24.7.2017. – 23.7.2021.)

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 10.872.432,00 HRK

BESPOVRATNA SREDSTVA – ESF: 10.000.000,00 HRK

SREDSTVA KORISNIKA: 872.432,00 HRK

BROJ UČENIKA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU: 60 po šk. god.

BROJ POMOĆNIKA U NASTAVI/STRUČNIH
KOMUNIKACIJSKIH POSREDNIKA: 60 po šk. god.

PARTNERI I SURADNICI U PROJEKTU:
grad Krapina, općina Stubičke Toplice, Zagorska razvojna
agencija, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured
Krapina, osnovnoškolske i srednjoškolske odgojno-obrazovne
ustanove u Krapinsko-zagorskoj županiji

Projekt Baltazar 4, UP.03.2.1.03.0038, financiran je iz
Europskog socijalnog fonda u sklopu Operativnog
programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.
Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost
Krapinsko- zagorske županije.

EUROPSKA UNIJA
Zajedno do fondova EU

**EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI**

**E UČINKOVITI
S LJUDSKI
F POTENCIJALI**

Posredničko tijelo 1

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Donje Svetice 38

10000 Zagreb

Telefon: +385 1 4569 000 Telefaks: +385 1 4594 301

E-pošta: uzoj@mzo.hr, glavnotajnistvo@mzo.hr

<https://mzo.gov.hr/>

Posredničko tijelo 2

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Organizacijska jedinica za provedbu strukturnih

instrumenata Europske unije (DEFECO)

Garićgradska 18

10000 Zagreb

Telefon: +385 1 62 74 666 Telefaks: +385 1 62 74 606

E-pošta: defco@asoo.hr

<https://www.asoo.hr/>

Korisnik projekta Baltazar 4, UP.03.2.1.03.0038

Krapinsko-zagorska županija

Magistratska 1

49000 Krapina

Telefon: +385 49 329 111 Telefaks: +385 49 329 255

E-pošta: info@kzz.hr

E-pošta projekta: baltazar@kzz.hr

<http://www.kzz.hr/>

ISBN: ISBN 978-953-96720-7-0